

Nu må Regionerne vågne op

**og sikre ensartet øjenlæge-
betjening i hele landet!**

**Erik
Lohmann**

CEO, cand.merc.
Øjenforeningen

I Region Hovedstaden kan man komme til øjenlæge inden for 1 måned, mens man i Region Nordjylland må vente 6½ måned. Denne forskel skyldes ikke ubesatte øjenlæge stillinger, men at der er oprettet alt for få såkaldte øjenlæge ydernumre i regionerne uden for Hovedstaden

Speciallægerne organisation har indgået aftale med regionerne: Tildeling af et ydernummer - dvs. hvor patienten får gratis konsultation - forpligter speciallægerne til at oplyse, hvilken ventetid de har for konsultation af almindelige sygdomstilfælde.

Akut øjensygdom behandles altid med det samme

Det er vigtigt her at skelne mellem almindelig konsultation og konsultation i akutte sygdomstilfælde. Øjenpatient-

ter med akut opstået øjensygdom/skade kan få konsultation hos øjenlæger praktisk talt øjeblikkeligt i åbningstiden. Uden for åbningstiden må lægevagten kontaktes, som kan henvise til nærmeste sygehus med vagtordning for øjenlæger.

Vigtigt at øjenlæger opfylder deres oplysningspligt

Speciallæger med ydernummer er forpligtet til at oplyse ventetiden til konsultation for almindeligt forekommende sygdomstilfælde. Herved får patienterne mulighed for at

finde og vælge øjenlægen med kortest ventetid.

Oplysningsandelen er kun på 64%

Baseret på informationer fra Sundhedsstyrelsen medio oktober 2011, viser det sig desværre, at kun 64% af øjenlægerne har oplyst ventetiden til almindelig konsultation. Det betyder altså, at 1/3 ikke overholder aftalen, som deres organisation har indgået samtidig med, at de ikke imødekommer borgernes behov for at kende ventetiderne til brug for deres valg af øjenlæge.

Tabel 1

Region	Øjenlæger med ydernr. antal klinikker	Øjenlæger med ydernr. pr. 10.000 60 år+	Antal klinikker med oplyst ventetid	Svar %	Gnsnit. uger	Længst uger	Kortest uger	Median uger	Optimeret antal øjenlæger m. ydernr.	
									Antal	Øgning
Hovedstaden	51	1,38	32	63	11	52	1	4	51	0
Sjælland	23	1,07	16	70	13	29	3	14	30	7
Syddanmark	38	1,27	23	61	21	47	4	19	41	3
Midtjylland	30*)	1,05	16	54	22	60	1	18	39	9
Nordjylland	14	0,95	11	79	35	89	4	26	20	6
Hele landet	156	1,19	98	64	18	89	1	15	181	25

*) Midtjylland har 1 ledigt ydernummer, så der burde være 31 - men beregningerne er baseret på fungerende ydernumre.

Ekstreme udsving i ventetiderne

Ud fra de 64%, der har oplyst ventetiden, varierer denne mellem 1 uge og 89 uger! Særligt lang er den gennemsnitlige ventetid i Region Nord med 35 uger. For DK som helhed er ventetiden gennemsnitligt 18 uger. Den korteste gennemsnitlige ventetid er på 11 uger i region Hovedstaden fulgt af Region Sjælland med 13 uger.

En lang ventetid kan skyldes, at der er ubesatte ydernumre (øjnlægestillinger i praksis).

Ventetiden varierer mellem 1 uge og 89 uger!

Øjenforeningen har derfor henvendt sig til alle 5 regioner og forespurgt, om der p.t. findes ledige ydernumre for øjnlæger. Svaret er, at kun Midtjylland har et enkelt ydernr. ledigt.

I Tabel 1 er anført resultaterne, hvoraf fremgår, at svarprocenten for øjnlægerne varierer mellem 54% og 79%, idet man i særlig høj grad respekterer sin oplysningspligt i Region Nord (79%).

Gennemsnitstal kan let vildlede

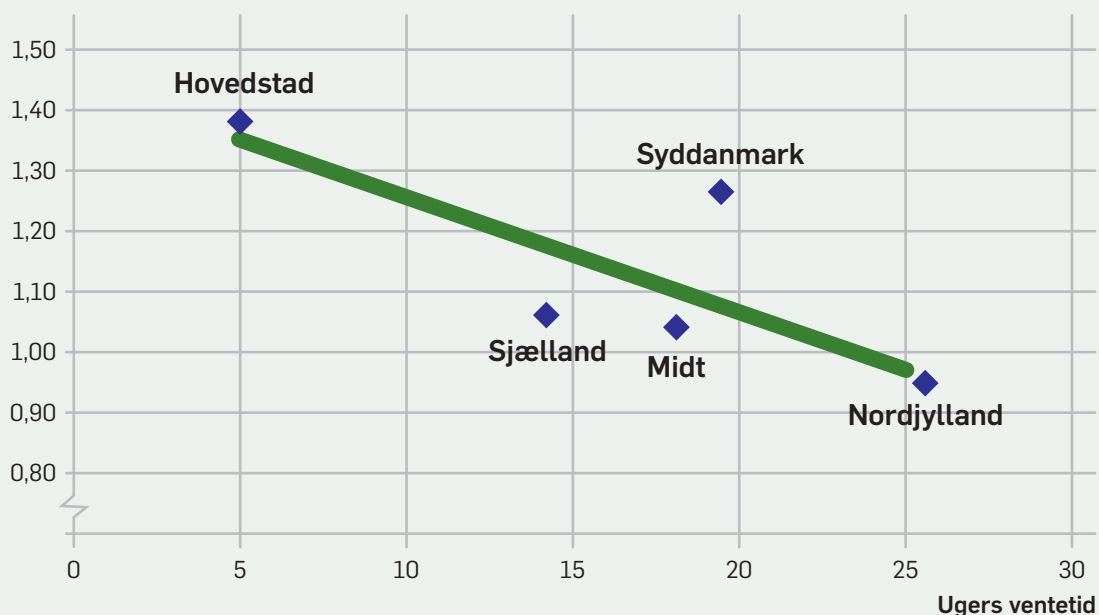
Nu er gennemsnit en farlig aritmetisk størrelse at arbejde med, eftersom det kan dække over store udsving, som modvirker hinanden på den måde, at gennemsnitstallet ser ud som om, det afdækker en ventetid, som er rimelig. Det kan illustreres ved den gamle historie om manden, der holder det ene ben i en spand fyldt op med isvand 0° C, mens

Figur 1

Sammenhæng mellem øjnlæger pr. 10.000 60+ år og ventetid (median)

Regioner medio oktober 2011 jf. Sundhed.dk

Øjnlæger med ydernr. pr. 10.000 60 år+

det andet ben befinder sig i en spand, hvor vandet er 50° varmt. Gennemsnitligt har han derfor en ganske behagelig temperatur på 25° C; men i virkelighedens verden bliver han tortureret.

En mere vejledende indikator er derfor median tallet, dvs. midterværdien af oplyste ventetider, når disse placeres i rækkefølge efter længde. Median tallet for Region Hovedstaden er 4 uger, hvilket giver stærkt belæg for, at ventetiderne, trods store udsving, må siges at være fuldt tilfredsstillende. Derimod er situationen helt uholdbar i Region Nord, hvor ventetiden dels varierer mellem 4 uger og 89 uger, men hvor median-tallet er 26, altså mere end 6 gange længere end i Region Hovedstaden.

Eftersom der som nævnt kun er et enkelt ledigt ydernr., så bør det fx pålægges Region Nord at få udstedt flere ydernumre til øjenlæger. Med kun 14 ydernumre har Region Nord det laveste antal i nogen region. Samtidig er afstandene i Region Nord så tilpas store, at ældre mennesker - som jo er dem, der først og fremmest rammes af øjensygdomme - ikke blot har måske de længste geografiske afstande, men altså også langt de længste ventetider i riget. Det er ganske enkelt ikke et rimeligt serviceniveau at byde borgerne en ventetid på det dobbelte af landsgennemsnittet.

De øvrige regioner har heller ikke meget at rose sig af, eftersom median tallet varierer mellem 14 uger og 19 uger,

altså til praktiske formål mellem 3 og 5 måneders ventetid.

Hvor mange ekstra ydernr. taler vi om?

Det er først og fremmest et spørgsmål om ønsket serviceniveau. Det kan diskuteres heftigt, hvad der må anses for rimeligt, men Øjenforeningen har den opfattelse, at serviceniveauet i Region Hovedstaden er passende - det er i hvert fald vanskeligt at se det rimelige i, at det skulle være ringere uden for Hovedstaden.

Ved en fastsættelse af de ønskværdige ventetider, må der selvsagt tages højde for

Det kræver derfor ikke den store kreativitet at finde de nødvendige midler – kun velvilje

befolkningsstrukturen i regionerne. Øjensygdomme rammer i dominerende grad befolkningen på 60 år+. Vi har derfor valgt at beregne behovet ud fra antallet af øjenlæger m. ydernr. pr. 10.000 borgere på 60 år+

Det må forventes, at jo større dette tal er, jo lavere vil ventetiden alt andet lige også være.

Denne sammenhæng er vist i Fig. 1. Tendenslinjen viser en ret klar korrelation - men antallet af iagttagelser på blot 5 betyder naturligvis, at figuren statistisk kun er indikativ.

Hvis forudsætningen om et serviceniveau som i Hovedstaden lægges til grund, kan vi herefter beregne behovet

i regionerne ud fra Tabel 1. I Region Nordjylland vil behovet herefter være $1,38/0,95 = 1.45$. Multipliseret med de nuværende 14 ydernumre fremkommer behovet som 20.

Det synes således klart, at antallet af ydernumre til øjenlæger bør øges i alle andre regioner end i Region Hovedstaden. For at borgerne i Region Nord kan få en tilsvarende servicegrad som i Region Hovedstaden, bør antallet af ydernumre for øjenlæger øges med 6 og i Region Midt med 9. Region Syddanmark bør udvide med 3 og Region Sjælland med 7 ydernumre, i alt 25 øjenklinikker.

Politisk prioritering af højere serviceniveau for borgerne efterlyses

Det er klart, at denne udvidelse belaster sundhedsbudgetterne og det er derfor en sundhedspolitisk prioritering om det øjenlægelige serviceniveau i Region Hovedstaden også skal gælde i de andre regioner. Alligevel er der tale om en udgift, som udgør en relativ beskedent andel af de regionale driftsudgifter til sundhedsområdet. Det kræver derfor ikke den store kreativitet at finde de nødvendige midler - kun velvilje. Det betyder politisk prioritet. ■